

Case management zaklínadlo nebo efektivní intervention?

Iva Holmerová s přispěním:

S přispěním:

Alžběta Bártová, Michaela Baumanová, Anna Beránková, Hana Bláhová, Radek Carboch, Vladimíra Dohnalová, Dana Hradcová, Petr Fiala, Steve Iliffe, Dita Jahodová, Marcela Janečková, Eva Jarolímová, Božena Jurašková, Iva Kolářová, Kateřina Macháčová, Michala Peškeová, Petr Procházka, Jana Rottová, Markéta Šplíchalová, Michal Šteffl, Hana Vaňková, Radka Vepřková, Ladislav Volicer, Terezie Wickenden, Jane Wilcock

*Výzkumný úkol 15-32942A-P09 AZV
Ministerstva zdravotnictví České republiky*

***„Case management jako komplexní intervence u
pacientů s demencí, její vliv na užití zdrojů a kvalitu života
pacientů a pečujících“***

Nominace na Cenu ministra zdravotnictví

Case management - terminologie

Synonyma

- „koordinace péče“ (pro daného člověka),
- „případové vedení“,
- „vedení případu“,
- „řízení případu“ atd.

Case manažer je pak překládán jako „koordinátor péče“, „koordinátor podpory“ (míněno pro daného člověka)

Case management jako důležitá součást dobré péče o lidi žijící s demencí a jejich pečující blízké.

- ▶ Case management jako klinická metoda je postupem orientovaným na člověka (**person centred** intervention, person centred care), **koordinuje služby, zdroje** a další vstupy podél **celé trajektorie průběhu** onemocnění a péče. Její efektivnost byla prokázána u některých skupin lidí s komplexními potřebami dlouhodobé péče, zejména v psychiatrii a v současné době jsou k dispozici i **důkazy z oblasti péče o lidi žijící s demencí**

Péče zaměřená na člověka

- Respektuje **člověka žijícího s demencí jako každého jiného člověka** (bez ohledu na věk nebo kognitivní postižení) a jeho rodinné příslušníky.
- Respektuje **individualitu** každého člověka žijícího s demencí a jeho **osobnost i životní zkušenosti**, které mohou ovlivnit projevy a prožívání demence.
- Respektuje osobní perspektivu každého člověka.
- Zdůrazňuje **důležitost vztahů** a interakcí s ostatními lidmi, které mohou zásadně ovlivnit kvalitu života člověka žijícího s demencí.
- Uznává **roli rodinných pečujících**, spolupráce s nimi a podporu.

Case management - význam

- má význam pro zlepšení kvality života lidí žijících s demencí a pro lepší praxi v jejich péči (respektování doporučení dobré praxe). Nebylo ale prokázáno, že by vedl ke snižování nákladů. Byl efektivní pro snížení zátěže pečujících a vedl také ke snížení jejich depresivity pečujících.
- Nicméně zatím **nebyl přesvědčivě prokázán efekt na symptomy demence** (ani neuropsychiatrické, kognitivní, funkční či na celkovou prognózu nemocného).
- Case management také vedl k **mírnému oddálení institucionalizace** (až o 18 měsíců). **Nebyly však prokázány úspory ve zdravotní péči, nicméně lze předpokládat, že lepší koordinace péče vede ke snížení počtu hospitalizací**, které představují nejnákladnější část péče, a má tedy potenciální ovlivňovat i efektivitu poskytování zdravotní péče

Kde?

- potřeba lepší koordinace péče pro lidi žijící s demencí nastává nejen v domácím prostředí,
- ale je **velmi aktuálním problémem také v prostředí ústavním,**
- a to zejména tam, kde by měly spolupracovat týmy zdravotní a sociální péče, jak tomu je v České republice v **pobytových zařízeních pro seniory.**

Základní komponenty a faktory, které case management modifikují ad 1:

- Zprostředkování služeb – poskytování služeb
- Podpora autonomie – kontrola systému
- Kvalita a respektování potřeb člověka – ekonomická efektivnost
- Sociální – zdravotní péče
- Obce pečující – obce nepečující
- **Specializace a „výsadnost“ - dostupnost**
- **Rivalita, kompetice - spolupráce**

Na otázku, zda je potřeba case manažer v sociálním odboru obce:

- „Já si myslím, že je to zase člověk navíc. **My tu práci tady vlastně už děláme**, jen jsme hodně omezení. Obec by přeci měla vědět o svých obyvatelích a celé to zaštiťovat. Museli bychom **mít ale větší slovo proti organizacím péče**. A taky by nás bylo třeba více. My tady pracujeme jen ve dvou, a to neděláme jen seniory. **On by byl spíše kontraproduktivní**. Podívejte se teď, jak to je, když lidi spolu **komunikovat nechtějí**. A pak by **museli, to by byla hrůza**. Docházelo by k **rivalitě**. Musel by být spíš daný **jasný postup**.“ (Bláhová: Case management, magisterská práce FHS UK – str. 78)

Základní komponenty a faktory, které case management modifikují ad 2:

- Důvěrnost – předávání informací
- Individuální - systémové opatření
- Týmový – individuální přístup
- Kontinuální péče jedné osoby – předávání role case manažera
- Člověk žijící s demencí – nikoli dementní entita
- **Case management jako další profese či pozice – case management jako fluidní technologie**

-
- Case management chápeme jako proces či jeden z principů dobré péče o lidi s demencí.
 - Tento proces není nikomu vyhrazen či zakázán.
 - Lze jej chápat jako fluidní technologii.
 - V tom je obdobný s dalšími principy, které známe například ve zdravotní péči (rehabilitace, management chronických onemocnění, paliativní péče, péče o zdraví všeobecně)

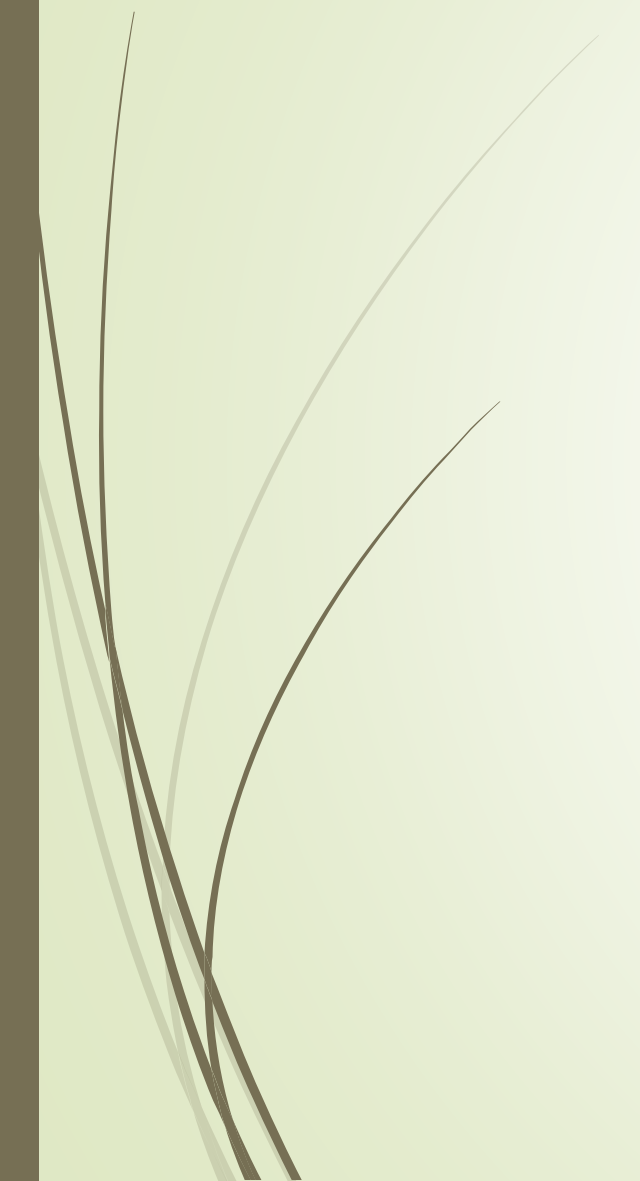
-
- Je potřebné, užitečné a účelné, aby roli case manažera zastával **kvalifikovaný profesionál**, v určitých situacích (těžká demence) je důležitá **kompetence zdravotnického profesionála**.
 - Poskytnutí informací, podpora a pomoc při koordinaci služeb jsou také podporou pečujících. Pro efektivnost podpory pečujících svědčí vědecké důkazy prokazující pozitivní vliv zejména na kvalitu života lidí žijících s demencí a jejich pečujících blízkých.
 - Alzheimer's Society prokázala, že každá libra investovaná do práce dementia advisera, přinese benefit ve výši téměř 4 liber

-
- Case management je jednou z cest, jak v péči uplatnit dva základní faktory, se kterými jsme se v rámci studie opakovaně setkávali:
 - **vstřícný zájem a přijetí člověka žijícího s demencí a jeho blízkých**
 - **kvalifikované zorganizování služeb tak, aby lépe odpovídaly jejich potřebám.**

Závěrem:

- Jde o **aktivní a klientům kontinuálně dostupnou činnost odborného** (zaškoleného) pracovníka či týmu, která je orientovaná na člověka s demencí a jeho blízké (**person centred**), využívá poznatků vědy (**evidence based**) a průběžně je **vyhodnocována**. Dobrou **komunikací** s klienty, členy týmu i dalšími profesionály, poskytnutím **informací, podpory a zprostředkováním či koordinací** služeb, zajištěním dalších potřebných záležitostí, a to za **adekvátního využití dostupných zdrojů**, podporuje co nejdelší setrvání člověka v jeho sociálním prostředí, **zlepšení kvality jeho života, kvality života pečujících blízkých a kvality péče**.

Iva Holmerová

Case management v péči o lidi žijící s **demencí**

Koordinace péče zaměřená na člověka